

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 21. Quid addendum sit circa illum, qui se habet negativè circa delectationem morosam, maximè veneream, ita ut nec consentiat nec positivè resistat, sed quasi permittat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

Complexibus &c., si hæc tria concurrant, 1. Si fiant sine necessitate vel honesta causa: 2. Si intendatur magna delectatio sensibilis: 3. Si plenus sit in hanc delectationem sensibilem consensus: Ratio est, quia tum vel indirectè quæritur etiam delectatio venerea, quæ necessitate quadam physicâ simul orietur, vel saltem erit periculum proximum consensus etiam in hanc; & propterea etiam potuit damnari propositio relata. Vide dicta l. 3. p. 1. n. 894.

Q. 20. An omnis cogitatio voluntaria de objecto turpi sit illicita. R.

§. 1. Cogitatio de objecto turpi potest esse, vel practica vel tantùm speculativa, uti dictum est l. 3. p. 1. n. 895.

§. 2. Voluntaria cogitatio speculativa de re turpi non est illicita, per se loquendo, practica autem est illicita, uti pluribus explicatum est l. 3. p. 1. n. 897.

Q. 21. Quid addendum sit circa illum, qui se habet negativè circa delectationem morosam, maxime veneream, ita ut nec consentiat nec positivè resistat, sed quasi permittat. R.

§. 1. Si hoc fiat ex complacentia objecti vel delectationis, aut si quis per hoc se exponat periculo consensus in objectum vel delectationem, certum est peccare mortaliter vel venialiter, prout objectum aut delectatio erit graviter vel leviter mala: unde si dicatur aliquando licitum esse sic se habere, semper intelligi debet respectu subjecti, à quo abest complacentia & tale periculum.

§. 2. Si sit causa rationabilis se ita permissivè habendi, nullum est peccatum: causæ autem

rationabiles sunt hęc, si probabiliter timeant resistendo magis augeat, quod sæpe fit in mulieribus; si nimis molestum foret continuè resistere, quod utique esset, quando tentatio diu durat; si conatus sit resistere & nil profecerit, uti habent *Azor & Sanch. in Decal. l. 1. c. 2. n. 1.* ideo necesse foret omittere actionem aliquam honestam & utilem, v. g. studium, Confessionem, Tamen d. 4 q. 3. n. 71.; maxime si opus agendum ex natura sua non sit excitativum talis concupiscentiæ, tum enim homo non tenetur illam omittere propter concupiscentiam suborituram, uti cum communi *Suar. d. 5. f. 7. n. 20.*

111. §. 3. Si absit causa rationalis, cur positi non resistatur, AA dividuntur in tres sententias, nam imprimis valde communis sententia est, quod sit peccatum, si tum non resistatur positive, saltem per actum simplicis displicentiae, quamvis sit inefficax ad impediendam delectationem, saltem sit certò efficax ad cohibendam voluntatem, ne in illam delectationem consistat, & quantum est de se, conatur talem motum reprimere, uti habet *Sanch. supra*: Ratio est, quia motus tales sunt deordinatio contra rectam rationem, secundum quam tenetur voluntas gubernare appetitum sensitivum, quando facile potest, hinc *Vasq. Amic. d. 17. n. 2. Ar. d. 46. n. 26. Compt. d. 105. f. 5. n. 7. Rhod. 1. q. 3. f. 2. §. 4. Platel. n. 236. Busenb. n. 76.* et alii, & optimè *Oviedo t. 6. controvers. 4. p. 3.* dicunt esse mortale in hoc casu positive non resistere, uti mortale foret, si virgo permitteret violari: docetque *Suar. supra*, quando non est iusta causa habendi se permissivè, esse peccatum

ptum affirmativum positivè resistendi, fundatum in illo negativo, *Non concupisces*, quia aliter censeretur consentire; sicuti in præcepto negativo, *Non occides*, fundatur præceptum affirmativum tollendi causas proximè moventes ad occisionem; & omittere resistantiam & displicentiam circa tales motus, esset, inquit *Oviedo*, æquivalenter velle illos, quod utique est mortale. Et hinc applicatur adagium, quod habetur *Cap. Etsi*, De Judæis, motus vel delectationes sic permissæ illam retributionem impendunt, quam mus in pera, serpens in gremio, & ignis in sinu suis consueverunt hospitibus exhibere. E contra *Arcdek*, t. 2. p. 2. t. 5. c. 6. n. 14. dicit probabile esse non peccari mortaliter, notatque idem dici à novem probatis AA.; an autem peccetur venialiter, recet: Alii multi cum *Castrop*, t. 2. d. 2. p. 10. §. 5. & cum *Merat*, d. 7. l. 8. dicunt esse veniale tantum non resistere positivè, quia aliàs multò magis esset mortale ponere actionem venialiter malam in materia luxuræ, quæ esset causa talium motuum, hanc enim actionem ponere plùs est, quàm præcisè non resistere positivè, & tamen plerique etiam ex adversariis dicunt hoc esse veniale tantum, uti relatum est l. 3. p. 1. n. 923. Et quamvis materia hinc sit de se gravis, tamen non resistere positivè habet se, uti levis negligentia circa illam, ergo erit veniale tantum. Denique *Caj J. Sanch*, d. 21. n. 3. *Tamb.* in Decal. l. 10. c. 2. alique multi apud hos & apud *Tann*, n. 67. dicunt, per se loquendo, nullam esse obligationem positivè resistendi, quia secundum sententiam communem, si tales motus oriantur ex causa de se honesta, non est opus abstinere à posi-

tione hujus causæ, ergo multò minùs est op
 illis naturaliter ortis positivè resistere, sed in
 troque casu permitti poterunt: unde, inquit
 gratis fingitur præceptum affirmativum eius
 sitivè resistendi, cùm satis sit appetitum ita g
 bernari à voluntate, ut ipsa in ejus actus inor
 natos non consentiat, quem solum consensu
 vetat præceptum, non concupisces: Nec obstat, qu
 communiter dicitur, qui tacet, consentire videtur
 Nam hoc valet tantùm in materia contractuum
 uti rectè Castrop supra: neque etiam sequitur
 re consensum virtualem vel interpretativum
 quia ut hic esset, deberet supponi obligatio po
 tivè resistendi, quam hi AA. negant. Hæc ult
 sententia, speculativè loquendo, videtur
 probabilior, in praxi tamen tenenda non
 quia quando quis facilè potest resistere positivè
 (v. g. convertendo cogitationes ad aliud ob
 jectum, aut magis attendendo ad id, quod ag
 qui modus resistendi est positivus & sufficit)
 hoc omittit, convincitur non illubenter hab
 tales motus, & esset præsumptio, inquit San
 credere tum non adesse formale periculum con
 sentiendi in delectationem; imò talis permis
 sæpe esset virtualis complacentia: rectè tam
 notat Bonæ-spei d. 10. n. 26., si motus sint leve
 melius esse contemneri sine positiva resistenti
 & facere id, quod aliàs fecisset, quia tum non
 facile periculum consensûs, & communiter mag
 gis crescunt ejusmodi motus, si adhibeatur
 flexa resistentiâ, quia ubi major est sollicitudo
 imaginatio magis desigitur in tali objecto, per
 imaginationem autem maximè augentur.

112. §. 4. Sanch. n. 14. dicit, si habitâ solâ displicet

tiâ simplici esset periculum pollutionis, fore mortale non resistere magis; rationem dat l. 9. de Matr. d. 45. n. 25. , quia tenetur homo sub mortali auferre causas notabiliter ad pollutionem concurrentes, qualis est delectatio venerea; pro quo citat *Silvestrum* dicentem esse mortale præviso eo periculo repidè resistere, adeoque teneri voluntatem se habere ferventiùs, ut causam illam pollutionis avertat: similiter *Castrop.* n. 4. dicit debere abesse periculum pollutionis, sed rectè addit hoc non carere difficultate, eò quòd permittere causam pollutionis à natura provientem non sit esse illius causam: loquuntur autem de motibus naturaliter ortis, non item si ab extrinseco, v. g. à tangente excitarentur, foret enim mortale habere se permisivè ad tales motus seu tactus.

DUBIUM III.

De distinctione peccatorum.

ARTICULUS I.

Quæ peccata distinguantur specie.

REsp. Peccata, quoad materiale sive entitatem positivam specie distinguuntur ex objectis formalibus & circumstantiis speciem variantibus, quatenus ex objecti formalis rationem habent. Quoad formale autem, proximè distinguuntur ab oppositis formis, sive re et ordine virtutis, quâ privant; remotè autem & fundamentaliter, ex objectis, *Tann. d. 4. de pec. d. 1. q. 1.* Ratio primæ partis est, quia omnes actus
113.
 Specie